

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke se daje po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se pošiljajo brez oznake. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljko pošiljajo naročila reklamacije oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

London 7. februarja. Časniki poročajo, da je angleška vlada dobila naznanilo, da je ruska vojska vmarširala v Carigrad.

Atene 6. februarja. Ker so zastopniki vevlastij grško vlado zagotovili, da bodo vprašanje Helenizma v prihodnji konferenci predložili in grško-turške provincije branili, ustavila je grška vlada nadaljnje marširanje svoje vojske.

Vojska.

Da si je „premirje“, dohaja nam iz Londona vendar velevažna novica, da so Rusi v Carigrad vmarširali! Počakati je treba, da li se ta nenadejana vest tudi potrdi. Oficijalna še nij. Vendar neverjetna tudi ne bi bila. Možno je namreč, da so Rusi neposredno s Turki, Angležem kljubu, na ti homa samostalen dogovor naredili, Ruse v Carigrad pustili, in preko glav vse „Evrope“ tudi dalje delajo mir, prav mej soboj. Če se novica o prihodu Rusov v Carigrad obistini, bode gotovo vzbudila neizmerno senzacijo v Evropi!

Ne dosti menj važna je druga novica: o revnem, milovanju in smijanju vrednem fijašku grške vlade in vojske. Hrabro so šli Heleni, ti bastardi slavnih junakov, v boj za svobodo bratov. Ali komaj so začeli, da ima od vseh Slovanov tepeni borè Turek še toliko moči, da se vendar še proti njim obrača, palo jim je junaško helensko srce v

junaške hlače in junaško so se obrnili v tek domov! Pa ti ljudje hoté imeti nekovo premnoč mej Slovani in narodi sploh v orijentu.

Kakor se poroča iz Zemuna, je knez Milan prejel 3. t. m. od velikega kneza Nikolaja takov telegram: „Čestitam vašej visokosti na srečnem končanju vojske. Turki so sprejeli podloge miru, katere smo jim postavili, in v katerih se je tudi oziralo na srbske interese. Tako je tedaj skleneno premirje za toliko časa, dokler bode trajalo pogajanje o miru. Zarad tega prosim, da vaša visokost ukaže, da se vojaške operacije na vseh točkah ustavijo ter da se z otomanskimi poveljniki o mejnej črti v smislu natančnejših določeb, katere vam jutri pošljem po posebnem oficirji, sporazumete. Nikolaj“. Zbog tega telegrama ukazano je bilo srbskim poveljnikom, da ustavijo sovražne operacije ter da začno s turškimi komandanti domenke.

Dne 18. jan. v jutro so se Črnogorci od vseh strani približali Odsinjskim utrdbam ter so nanje naskočili. Krila jih je črna tema. Vojski sta zapovedovala vojevodi Vrbica in Plamenac. V mestu Odsinji nij bilo več Turkov nego kaka dva bataljona nizamov in nekoliko albanskeških mustehafisov. Ob tako ranem času, kakor je bil odločen naskoku, menili so Črnogorci ondotno turško posadko iznenaditi ter zatorej tudi premagati. Zato so glavni naskok napravili od slabejše utrjene morske strani. Ali Črnogorci so se bili vendar malo zmotili v svojih mislih, kajti prvič je bila turška posadka popolnem pripravljena za boj, a drugič ste bile pred utrdbami mesta na morji usidrani dve turški oklopnici, kateri ste nevarnost naskoka z one strani

napravljali mnogo večjo, nego so si jo izprva domišljevali mogli črnogorski sokoli. Toda, kar je bilo jedenkrat skleneno, imelo se je na vsak način izvesti — in črnogorska vojska je mimo tolike nevarnosti le tem hujše jela naskokovati na Odsinj. Da-si je bila turška posadka v mestu dobro oborožena ter pripravljena, bi vendar Črnogorci ne bili izgubili mnogo svojih vojakov pri tem podjetji, da niste turški oklopnici jeli pogubno streljati v njih redove. V pol ure so izgubili tako preko 130 mrtvih in ranjenih. Napósled pak so srečno prodrli v mesto in, ker so se Turki tudi ondi branili, je njih izguba še večja nego ista črnogorska, kajti: padlo jih je okolo 400, a ujeli so jih 500, katere so odveli v fort Nehaj.

Ponovljeno staro ministerstvo.

Zmotil se je, kdor je mislil, da se bodo nemški ustavoverci veselili ponovljenja ali zopetnega vzpostavljenja Auerspergovega ali Lasserjevega ministerstva na vlado. Ustavoverna nemška stranka je nehvaležno pozabila, da ima ona samo temu ministerstvu svoje življenje, svojo večino v državnem zboru in deželnih zborih zahvaliti, pozabila, da je ono „meso od njenega mesa“. Ustavoverne nemške novine o ministerstvu uže tako pišejo, kakor da bi mu bile v opoziciji. Poglejmo si izreke le dveh glavnih glasil: sodbo prestolnične „N. Fr. Pr.“ in provincijalne „Tagesposte“. Mi se držimo teh protivnih a podučnih člankov, ker s svojega stališča pisati jih v Ljubljani pred drž. pravdnikom itak ne moremo.

Glavno glasilo nemških ustavovercev „N. Fr. Pr.“ izreka v prvem članku v listu 6. febr.

Listek.

Strašni prizori v Plevni po njenem padu.

(Dopis Nemirovič-Dančenka v ruskem „Novem Vremenu“.)

Jugozapadni del Plevne je ves v razvalinah. Črni ostanki hiš, stene prebite s kroglijami, raztrgane strehe. Nič celega. Samo bela mošeja je ostala cela, ošabno moleča svoj krasni minaret nad kopico razvalin. Kmalu pustiš za soboj ta mestni oddelek. Pri drugem mošeji se začne oddelek, ki je malo pretrpel pred našim ognjem. Ulice so puste, hiše brez stanovalcev. Dolga vrsta zaprtih prodajalnic in pri stanovanjih zakrita okna... Iz kletij se čujejo včasih strelji. Tu so se zaprti fanatiki in streljajo na mimogredoče... Čem dalje, tem strašneje raste in raste vtis mrtvega mesta... Grede k trgu s staro mošejo — se vidijo ljudje plazéči se plašljivo ob stenah, ob strani. Skušajo se stisniti v

kakšen kot. Žensk in otrok nij nič. Zato se pa valja na tlaku, v blatu — na stotine truplov... Živci postanejo tako topi in pogled se uže tako navadi, da čuvstvo žalosti ogluši pri osmotrenji teh človeških hekatomb. Videti je, da še niso od zdavnaj ta trupla. Evo, jeden je šel — oslabele, pal z licem proti zemlji in tako umrl. Pri drugem se vidi, — da je hotel poslednjo minuto zakriti obraz pred nekaj strašnim. Roke so tako tudi otrpnile... Tretji je razprostrt sredi ulice. Ima rano na čelu. Davno se je uže zasušila in začnela... Glej, tam leži jeden z glavo navzdol na poševji... Konj komaj hroplje in se komaj vzmakuje... Pri jednej prodajalnici so dveri odprte. Tam je uže višnjevkast mrak. Nekaj je na tleh. Vstopimo. Skoro nag človek leži, primaknivši glavo in stegnivši roke k davno ugasnivšemu kurušču. Kupček hladnega prahu in sam gospodar je uže tudi ves hladen. V tem višnjevkastem mraku se še žalostneje kaže njegove višnjevkaste črte, obledelo lice in okostele roke, ki

še sedaj iščejo gorkote v rujavem kupčku pepela... Jeden je sredi prodajalnice. Gotovo je umrl lakoti. Našli so ga tu rumunski vojaki, iskavši plena in vlomivši vrata. Pri sledečej hiši me je zanimalo krlelo vojakov. Na njih licih se nikakor ne pozna navadni strah. Povprašam in pokažó mi na dvor. Grem — v sredi je bila zemljanka, kjer so se Bulgari varovali pred našim ognjem. Pred granatami so se obvarovali v zemlji, ali ne pred gladom. Cela družina je tu zbrana, ali — nijednega živega. Poseben vtis napravi nek mrtve otrok, ležeč še do sedaj v naročji mrtve matere. Starec sedi v kotu, kakor bi bil živ. Njegove osteklevše oči gledajo naravnost na vas. Je li to od lakote?... Mora biti tako... Tu nij klasičnih — objedenih rok in temu podobnih grozot. Tu je prišla smrt sredi popolnega molka in udanosti v osodo. Samo otrok je menda dolgo plakal, preden je zamrl na izsahnelih prsih... Ko sem išel, naletim na nečega Bulgara. Rečem mu: včeraj so mi pravili, da je govorica o straho-

svojo nezadovoljnost, da je celo ministerstvo zopet na vlado postavljeno. „Čeravno na videz vse pri starem ostane,“ pravi, — „čeravno vse kaže, da se je ravnilo le o vnanjej epizodi: vendar je popolna izprememba v položnji ministerstva nastopila. Ministerstvo je tisto in vendar nij več tisto kakor je bilo. Ko je bilo ministerstvo Lasserjevo poklicano k nasledništvu Hohenwartovega, bila je z njim pozvana ustavoverna stranka na vlado in ta je pri volitvah dobila večino... Zdaj je ministerstvo parlamentne večine nehalo vladati, zdaj začenja ministerstvo krone državno krmilo voditi.“ Na dalje razpravlja „N. Fr. Pr.“, da tega ministerstva zdaj ne vrže niti zaupnica niti nezaupnica, ministri so samo zaupni možje krone, ne pa ustavoverne stranke. S tem izreka ustavovorni list svoje nezaupanje in odpoved svoje stranke ministerstvu. Mi to samo zapisujemo, a nezadovoljni biti nemamo povoda.

Drug nemšk ustavovoren list „Tagespost“ od 6. t. m. piše: „Ministerstvo Auerspergovo ostane v posestvu svojih portféljev, a dolgo gotovo ne. Temveč more se skoraj kot gotovo prorokovati, da se njegove razmere z ustavoverno stranko v bližnjem času ne bodo poboljšale, temuč, da se bodo poslabšale.“ Tako ta nemšk list. — Mi Slovanje bodemo le dobiček imeli in le veseli, če se nemško prorokovanje kmalu izpolni. Nas more le veseliti, če čujemo zdaj tako govorjenje o stvaréh in osebah, katere so se nam iz istih peres pred nedavnim še z vso drugo barvo slikale.

Kako se bode ustavoverna stranka sama vedla? Od kraja, ko smo čuli, da je ministerstvo zopet na svoje mesto povrnilo se, mislili smo: glasovali bodo, ljubi nemškutarji, za vse, kar bode ministerstvo hotelo, obtorej tudi za podraženje kave in petroleja, proti kateremu se je stranka prej tako odločno izrekla, da je ministerstvo moralo ostavko dati, ker je bilo za to podraženje Magjarom zavezano se. Pri tej veri dozda še ostajemo, da si ravno čitamo v du najskih novinah, da je klub leveice državno-zborske v tajnej klubovej seji sklenil, da zopetni vstop ministerstva njegovih nazorov ne menja, t. j., da bode ostal pri sklepu zoper podraženje finančnih colov. Volk dlako menja, a ne čudi.

Dober svet.

Nasledki zmage slovanskega orožja se bodo začeli počasi tudi za nas avstrijske Slované kazati. Evo jednega:

Italijanska „Riforma“, glavno glasilo Cripsijevo, terja, naj se Avstrija konstituira kot slovanska država in zaznamlja kot glavni nálog Italije to, da vse podpira, kar bi moglo narodnostni princip utrjevati.

Dozdaj je le en italijansk list, ki daje Avstriji ta edino politično modri svét, kmalu pa pridejo od raznih krajev enaki svetovalci.

Ta svet so namreč Avstriji dajali vsi oni politikarji, ki so videli uže pred tridesetimi leti, da ona ne more ni v Nemčiji niti v Italiji nadvladstva vzdržati, temuč jo bode iz obeh izrinila nepremagljiva ideja narodnosti.

Ta svet dajejo Avstriji glasno oni veliki dogodki, ki se zdaj zaglavljujejo in dovršujejo na jugu naše monarhije: preporeč južnega Slovanstva, katero je zdaj pod Turčinom vzdihovalo.

Po slavnih zmagah slovanskega orožja in po svetovnem ntrjenji našega slovanskega narodnega zavedanja bodemo odslej mi avstrijski Slovanje sami temu dobremu svetu znali tako krepko naglaševanje ponavljati, da bode koncem izpolnjena terjatev njegova.

Z zadovoljstvom pa koncem smemo razlog tega italijanskega sveta na znanje jemati: da bode namreč Italija povsod podpirala narodnostno načelo. Mi smo prepričani, da v strogem izvedenji narodnostnega kot političnega načela ima v sebi prihodnji mir sveta svobodo in naravno civilizacijo. Proti temu govore le stari predsodki in neopravičene stare strankarske predprave.

Hrvat Starčević.

Povedali smo bili ob svojem času v dopisu iz Zagreba, da je izdal znani Veliko-Hrvat Starčević, kateri ne pozna ni Srbov ni Slovencev, nego propoveduje, da so „svi i svuda Hrvati“, novo brošuro z naslovom „na čemu smo“, v katerej govori o zadnjem občnem položaji. Naš dopisnik je tačas, še ne braviši brošure, menil, da se je stari hrvatski politični razkolnik poboljšal in da sodi o Slovanstvu, Srbstvu itd. tako kakor drugi ljudje. A žalibog da to nij istina. Pač pa je res, da o Rusiji vse drugače govori nego je ne

kda, a v mnogih nazorih je ostal stari. To bodo bralci najbolj izprevideli, ako nekatere njegove izreke iz brošure posnamemo.

O Turkih ima on še zmirom svojo posebno sodbo, da so najliberalniji ljudje, kajti so „kraljeva bratja, svoje volje Turčinu podlagali, ter kád ovaj ode, mnogo je puka s njim odselilo, i s njim složno vojevalo, proti našim „osloboditeljem“. U istinu, izselivanje iz Turske uvek biae slobodno. Dakle, da bude n. p. u Srbii samo malo gorje nego u Bosni, kerstjani Bosne, bar poradi vere, bili bi već davno Serbiu napučili. I nuť, osim težkih krivacah, nebiaše i nije iz Turske izseljenikah. — U Turskoj biae kovan novac, a drugde, koliko puk štetuje na papir-novcu. Kerstjani Turske, mužkarci od 24. do 40. godinah odkupljuju se od vojničke službe sa 1 for. 50. n. na godinu, a taj bi se iznos, drugde, veselo desetorostručio. Iz prihoda Turske vidi se, po razmerju zemlje i dušah, neznatnost državnih štibrah, a daće vlastelinom biahu još neznatnie, idjahu bo iz pogodbah koje uz velike zemlje a malo puka moradiahu kerstjanom prekoristne biti. Sve vere biahu slobodnie nego u ijednoj kerstjanskoj državi Europe. Škole dizati ter u nje po volji namestjati učitelje i predavati nauke, biae slobodno, dok se one nepokazaše ognj-štem urotah i bunah proti državi.“

O Rusiji piše: „Prie kakova poldruga veka imala je Rusia kojih 5.000.000 dušah, danas ima ih preko 80.000.000 Drugde, nikada se narod i država, u tako kratko vreme nepovećase. Tu je različnih pasminah, jezikanah, verah, stupnjah prosvetljenja, smese kakove ni kod Rimljanah nebiaše. Ta razrožna množina, uz premnoge zapreke, u tako malo vremena nemogaše se u jednu celost stopiti. Uz mnogo dobra tu mora i zla mnogo biti. Ali svu ovu neizmernu herpu dušah vlada, drugda i oživljuje samo jedan duh: Ruština. U toj pućini različnih živaljah, o ustavu nemogaše govora biti, i razumni neželise ga. Svaki narod utelovljen Rusii, osim Poljakah, koji se sami najvećma upropastjuju, napreduje bar kao ljudi, u nekojem pogledu. Zato je Rusia jedina obrazujuća država Europe, i zato se utelovljeni narodi raznaroduju lakše nek igde drugde. — Ruski vladari negaze reč zadanu svojim narodom. Dakle, dok ovi vladari ne-

tah, koje je tu lakota prouzročila, pretirana, a denes morajo moje oči gledati take podobe. Odgovori mi: vaši so govorili z bogatimi čorbaždijami, koji gotovo nijso trpeli tacega stradanja, a reveži so umirali na stotine... Grem dalje. Ulice so ožje, akopram so še širje, nego vse, kar sem jih jaz do sedaj videl po mestih. V hišah se pokazujejo naši zdravniki. Turki jih prosijo, da bi prevezovali ranjene in sami izražajo popolno nezaupanje k svojim turškim zdravnikom....

„Ste li vi uže davno tukaj? Ste videli turške bolnišnice?“ mi reče dr. Stukovenko, ko me zagleda.

„Ne.“

„Tedadaj pojdite z menoj!“

Z nama gre ravno kar od Gurka prišedši naš poznani umetnik V. V. Vereščagin. To, kar hčem sedaj le povedati, je tako strašno, da bi jaz ne verjel, ko bi ne bil videl z lastnimi očmi. Stopili smo na dvor neke bulgarske hiše. Na desno in levo je nekoliko lesenih hramov. Presune nas — kakor duh

iz sveže razkopane mogile, v zraku je kužen smrad. Gremo po stopnicah na vrh, kjer so strjene krvave luže, na balkonu, kjer so vsa tla pokrita z organičnimi ostanki najgnusnejše baže, s šopi gnjilih cunj... Odpro se prva vrata — pet mrtvih. Leže v vrsti na tleh brez postelje. Kakor se vidi, je lezel jeden k vratim — in tako tudi umrl, ne dosegi vrat. Glave so čisto na tleh, oči odprte. V ranah se motajo črvi... V drugej izbi sta dva mrtva in dva živa. Jeden stoji, naslanja se na steno, in gleda z motnimi očmi na nas. Vidi se, da se mu je uže zmedlo. Ne razumi ne turški, ne bulgarski. Drugi leži mej dvema truploma. Vse njegovo življenje se osredotočuje v pogledu. K njemu se skloni naš voditelj — ustnice polumrtveca nekaj zašepetajo: „vode prosim“ uže štiri dni ničesa jel in ne pil... Mi zbežimo od tod, misleči na to, da bi se živi odmah odnesli v bolnišnice.

„Ne, gospodje, počakajte“ — nas Stukovenko pridružuje — vi letate radi v bojnem času na konjih, da bi se odličili v napadu in

junaštvu. Pojdimo do konca in jaz vam pokazem vso travestijo vaše vojne.“

Zopet gremo za njim. „Ne daleč — v teh ulicah je v vsakej hiši in tedaj tudi v sledečej turška bolnišnica.“ Tri izbe. V jednej je — pet truplov, v drugej — dvanaest. Teh leži za vrstjo za steno jedno tik drugega. Oči jednega gledajo iz temote na nas — gotovo je živ. Da, tudi glavo je nagnil k nam. Kužen smrad, Vereščagin brž okno odgrne. V temno izbo prodre svetloba. Jedno iz trupel se maje, privzdiguje glavo, hoče se tudi samo vzdigniti, a pade zarad slabosti. In zopet ga nij videti v tej kopici za vrstjo ležečih teles. Samo jeden se je izkazal živega. „Moj Bog, še obvezani nijso bili,“ je vskliknil nekdo — v resnici, pri vseh zijajo raně, turški zdravniki menda še mislili nijso pomagati svojim ranjenim, dokler je v Plevni vladal Osman-paša. In še na desetine in stotine hiš, brez pretiranja na stotine — in povsod taka podoba. Na petdeset mrtvih je okolo — pet ali šest živih. Vse so sem znesli z redut in iz tranšej

mogahu dati pravi ustav, dok neče da narod obsenjuju, a dok mnogi Rusi vapijo za slobodom; što biše naravné od obične državne doskočice: narod odbiti da nemisli o svojih stvarih, i zabaviti ga stvarmi izvanjskimi? U tom pogledu Turska biše najpogodnija. — Rusija je danš jedina država, koja ima svest o svojem poslanstvu: o razširenju svoje vere i narodnosti. U tom su, bez iznimke, svi Rusi složni. Ni za ta dobitja nebiše prillične zemlje od Turske.“

Po tem se pa jezi, da je tudi v Rusiji „slavosrbska pasmina“ (slovanofili), a meni, da nij močna, pa da jo vlada le za orodje rabi.

„U istinu, nitko nimerzi Slave i Slavstvo, bilo pod kojim imenom, koliko Rusi, i neima netemeljitiega mnenja od onoga, koje hoče, da će Rusi dizat, štitit, Poljake, Hervate, Bulgare, Čehe, Serbe, ili makar koju narodnu osebnost.“

„Tako razvikana slavska Rusia, ima učejakah svake struke; nu nepokaza Slavca, koj bi mogao uz nogu stati n. p. Jordanu, Dobrovskom, Kopitaru, Kolaru, Šafariku, Miklošiču, itd. Slavstvo je čedo Austrie; (1) ova ga je rodila i odgojila*) za-da se Poljaci, Hervati i Čehi puste u sanjarije, propustiv svoja prava i svoju osebnost, za-da ona uzmogne ove narode terti kao Slavce, koji da teže na sever, i za da ona od Zapada dobiva priznanje i pomoć proti ubitačnu življu slavstva. Slavosrbstvo, bilo kojeg oblika, po naravi vodi u Ruštinu i u njoj se razpada. A tko, kako li bi bio mogao, u Austriji, raditi očito za Rusiu? Slavoserbstvo zamenu ime, prideržav stvar.“

Kaka čudna zmes!

Kar potem Starčević o Avstriji govori, tega pri nas tiskati nij dovoljeno.

Vrnivši se k Rusiji hvali jo zopet:

„Ako se primeri prihod Rusie s prihodom drugih zemaljah, ter se onde odračuna prevelik dohodak iz državnih imanjah i rudah, vidi se kako su ništetni tereti u Rusii. U „znanstvenoj knjižnici međunarodnoj“ sjaju i ruski učenjaci, ter se ona sbirka tiska ruski, kako i francezki, i englezki, i talianski, i nemački, pak učenjaci ovih narodah dostoje se

*) To je stari bedasti uk Starčevićev. Naj bi k nam prišel gledat, kako je Avstrija gojila Slovanstvo.

čitati ruske „barbare“, i u ruskom „despotizmu“ ima onoga bilja plemenita, za koje se nezna u nekih „ustavnih“ državah. Prosvetljeni Rusi, poznavalci Europe i staležah, u seljaninu traže budućnost, snagu, veličanstvo: pojavljenje, koje se još pokazalo samo kod starinskih Rimljanah. Posle ovoga rata Rusi će dobiti potrebitih polakšicah. Glavni nezadovoljnici, „urotnici“, „nihiliste“ Rusie, najodličniji su muži po staležu, po imatku i po znanju, njihovo rovanje mora prestati, i postati najčistijim i najzakonitim otačbeničtvom, dok im se dopusti javne posle razpravljati slobodnie i javno, a to vreme nije daleko. Kako nekad gerčina raztrova rimsko carstvo, tako nemačka sduha raztače Europu i Ameriku. Sama Rusia trebi tu sduhu, i naskoro može od nje očistjena biti.

„Na mesto moriti trezno, i ocenjivati dostojno napredovanje Rusie, na mesto s njom sporediti, narodom slobodu blagostanje prava dati, ter učiniti da ovi imaju što braniti i da se nemoraju drugde boljemu nadati; kako se radilo nekad v Talii i u Nemačkoj ter se ocernjivanjem protivnikah, ubijanjem volje i snage narodah iz same meržnje do sjedinenja onih zemaljah stvorila ona sjedinenja, tako evo sustavno se radi o sjedinenju nove, u svakom pogledu najznamenitije države.“

„A sveršio se današnji rat kako mu drago Rusia vodi sustavnu politiku, koju drugde zovu idealističkom; Rusia je zaslužila i dobila priklonost u Iztoku i u susedstvu; nadvladana, i makar okresana, ona se od dana do dana baca zazbilja svom snagom za srušiti gnjilež susedan; dobitnica, ona će urediti stvari tako da za nju dozrijevaju.“

Nazadnje pa svojim zemljakom prorokuje, kakor iz jeze, da ga nijso hoteli poslušati, tako-le:

„Hervatem, katolikom, namenjena je dosadanja zanešenost Poljakah. U oči današnjega rata, kad-no se još moglo raditi, ne s izgledom na siguran uspeh, nego s častju i s duševnostju, izišla je izjava v duhu hervatske stranke prava (t. j. Starčevićevcev, tačas na Ruse in Srbe psujoćih). Na nju je odgovoreno po navadi. Dakle, kada nastanu dogodjaji, koji nemogu izostat, kada se praktičnost, pokaže obsenom, umišljena jakost i gospodstvo herdjom, ova stranka branivša samo pravo i obćenitu korist, a branivša

samo svoju čast, gledajuć da Hervati ne-gube ništa, a da metafizičke moći propadaju sa svojim delom, — ova će stranka mirno moći šaljivu izreku na preozbiljno stvar uporaviti:

„Tu l'as voulu, Georges Dandin.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. februarja.

Budgetni odbor **državnega zbora** je privolil ministerstvu dispozicijsfond s 15 proti 7 glasom, potem ko je ministerski predsednik naglašal, da je tega treba. Čelo nasveti, naj se da le nekoliko, bili so zavrženi. — S tem je najvažnejši odbor dal ministerstvu — zaupnico. To so ustavoverci parlamentarni in konsekventni!

Češki „Pokrok“, organ dr. Riegra, se ostro obrača proti cerkvenopolitičnemu „Čechu“, kateri je odsvetoval svojim bralcem, zlasti duhovnom po deželi, pospeševati prodajo lozov za češko narodno gledališče, ki se stavi.

Vnanje države.

Kongres na Dunaji je menda gotov. Obljubile so vse velike oblasti, da pridejo. Potem bodo sklenili, ali se imajo pripustiti tudi Srbija, Črna gora, Rumunija in Grecija. Kedaj se kongres snide, to je menda od Rusije in Turčije odvisno. Kadar bosta ti dve gotovi mej soboj, potem evropska gospoda na potrjilo dobi — dovršena dejanja. Če jih hočejo potrditi, če pa ne, pa bode tudi dobro.

Nemški „rajstag“ se je 6. t. m. sešel v Berlinu. V prestolnem govoru se izreka upanje, da bode mej Nemčijo in Avstrijo posrečilo se trgovinsko pogodbo narediti, dalje, da bode skoro mir prinesel načela carigradske konference izvedena in stalno zagotovljena. Ker ima Nemčija primeroma malo interesov v orijentu, zato je vladi mogoče nesebično sodelovati pri sporazumljenji udeležnih oblastij o prihodnjih poroštvih proti povrnitvi zmešnjav v vzhodu in na korist krščanskemu prebivalstvu. Mej tem je mogla politika po cesarji odkazana, uže toliko svoj cilj doseči, kolikor je bitstveno pomogla, da se je mir ohranil mej državami evropskimi in so bile razmere k njim ne le mirne temuč tudi vse skozi prijateljske, kar bodo z božjo pomočjo tudi ostale.

Dopisi.

Iz Kroke 6. febr. [Izv. dop.] Vsak zaveden Slovenec Vodnika slavi — tudi mi nijsmo letos zaostali. Napravili smo o njegovem godu malo besedo, kakor nam dopuščajo moči in naše skromne razmere. Pred-

in prepustili osodi. Turški zdravniki „rudeče lune“ se nijso nič menili za ranjence, tuji bahachi, ki so se imenovali zdravnike, — pa še menj. Nesrečni so umirali jeden za drugim brez hrane, brez kaplje vode. Nikdo se nij zmenil za-nje, nikdo nij zahajal k njim v te mogile. Srečni so bili tisti, ki so kmalu končali. Kako je strašno za bolj lahko ranjenega — preživeti samemu po šest dnij, po šest nočij sredi truplov. V popolnem molku zakuzenega mrtvega prostora ugleda vsakrat, kadar odpre oči, nepremakljive črte in nepremakljive poglede svojih uže na veke zaspalih tovarišev Okna so zakrivali, dveri zapirali; kakšen zrak so morali dihati stradalci, pričakovaje v tej celici smrti in okroženi s smrtjo! In zopet tako noč in dan, vsako uro, vsako minuto, zraven gnjijoćih mrličev. Nij slišati živega glasa, ve se, da so zapuščeni, zapuščeni od vseh in za vselej. More-le katera muka biti strašnejša in se-li more meriti Danteva domišljija s tako resničnostjo!

Drugi dan sem sam hodil in odpiral dveri,

katere so Turki nalašč zapirali, akopram so se nahajali sredi mrtvih tudi živi. Odkrival sem okna. Gotovo so mislili napraviti barbari iz bolnišnic dobro zadelane hermetične mogile. Nazadnje uže nij bilo več prenašati teh človeških hekatomb.

Množica mrtvih je bila tako velika, da je bilo, skupno z napravo bolnišnic za žive, pred vsem treba skrbeti za pokopanje mrtvih. Studitskij, Stukovenko in Panjutin so delali od jutra do noči. Pokopavali so jih v globoke jame v mestu samem, ali prve dni se je kazalo, da nehče ponehati carstvo smrti. Denes jih pokopljejo dve, tri sto, jutri umrjo še drugi in tudi nje bo treba zakopati. Še v reki Tuchenici so bila trupla. Treba jih je bilo izveči, ker drugače bi nastala kuga v mestu. Prvi dan je bilo pripravljeno v mestu za ranjene 3000 ok kruha, in v teku tega tedna so se nesrečneži prvič najeli. Poljubovali so roke za kose kruha, in kdor je imel še kaj moči — ta se je prvi vrgel na kolače s čisto živalsko poželjivostjo. Najeli bi se bili še bolj, a ni

Osman-paša ni ujeti turški generali nijso hoteli povedati, kje imajo ostale zaloge in samo vsled eneržije naših vojnih oblastij v Plevni se je dobilo v prvih trenutkih okolo 100 000 ok žita. Osman je hotel prav pred katastrofo prodati nekemu bogatemu Bolgaru to zalogo, ali ta nij hotel kupiti, boječ se preiskavanja. Na daljnih ulicah lazijo in stokajo ranjenci mej trupli. Nijso mogli še vseh pobrati — oni prosijo mimogredoče za pomoč. Jeden si je pred našimi očmi razbil glavo ob kamenu, ko so naši, pobiraje njegove tovariše, da bi jih prenesli v bolnišnico, pustili trpinca, obe-taje mu priti odmah ponj. On jih nij razumel in je mislil, da ga hočejo prepustiti osodi. Prvega (trinajstega) decembra je bilo nasitenih 2654 ranjenih, in 380 je bilo pokopanih. Denes — so se v drugo našle v šestdesetih oddaljenih hišah baš take bolnišnice s 470 mrtvimi in 504 živimi . . . Skopale so se občne mogile dolge sedemdeset korakov in široke tri aršine. V vsako tako se pokoplje nad 160 ljudi.

(Konec prihodnjič.)

stavljala se je veseloigra „Domači prepri“ na malem nalašč zato priredjenem odru. Potem je sledila deklamacija Koseskega pesni: „Najprej, slavenski jug!“, katera se je nekoliko spremenila oziroma na zdanje čase, in za tem je bilo petje in govorjenje. Igra in vse je nepričakovano dobro izpalo, posebno je bil všeč v igro vpleteni in izvrstno prednašani couplet g. Og. Zupana ml. Jako prostorna sobana g. J. E. Zupana je bila vsa polna poslušalcev — samo povabljenih gostov, in vsakomu se je veselje z obraza bralo. Samo po sebi se razume, da mej tem, ko so bolj resni možje pri kupici dobrega vina Baccha častili, brzonoga mladina tudi zahtev kneza Kurenta nij pozabila. Rano jutro še le nas je opomnilo, da je čas ločitve.

Ne bil bi omenil naše veselice, da nij dokaz, kako lahko bi se osnovala v našem kraju čitalnica, bodi si v Kropi ali v pol ure oddaljenej Kamnej gorici. Daje namo, pogreša jih mnogo, in oni večer se je od vseh strani izrazila želja po njej. Kropa in Kamenagorica štejejo okolo 2400 prebivalcev. Ako imajo male vasice svoje čitalnice ali bralna društva, zakaj bi je neki pri nas ne mogli ustanoviti? Kako bi lepo bilo! Koliko poštenih narodnih veselic bi lahko napravili z manjšim trudom in manjšimi stroški, nego je to posameznikom mogoče! in kako bi se širila narodna zavest in omika! Samo resne volje je treba, pa imamo čitalnico.

Iz Ljutomer 5. februarja [Izv. dopis.] Željno smo tukaj pričakovali, da se otvori 3. dekliški razred, da ne bi bile deklice z dečki združene in da bi vsled tega ne bile šole prenapolnene. Da se preskrbi potrebna soba, potrošil je tukajšnji krajni šolski svet kakih 400 gld. v popravek „starega šolskega poslopja“, v katerem bi namreč dotični razred pospravljen bil. Vse se je torej storilo — le učiteljice nij. Na razpis se nobena oglašila nij, a tudi nadomestovalke (t. j. učiteljske moči brez izpitov) se nam ne dovoli. Vadila se je sicer na tukajšnji šoli skozi 2 meseca s posobna mlada gospodična H. v ta namen, da bi bila potem kot nadomestovalka nastavljena. Naš okrajni šolski svet, kateri si je sam imenovati nij upal, (červano se mu zdi, da ima po postavi pravico) priporočal jo je deželnemu šolskemu svetu, toda ta je odgovoril, da ne bode v bodoče nobenih suplentov (postavno neizpitanih učit. močij) nastavljal. Ali se bode neki res tako godilo? Ali bode pa to tudi dobro? Ali ne bode morda vsled tega veliko šol za dolgo časa brez učitelja? Ali se more potem postava gledé šolskega obiskovanja izpolnjevati? Kdo nam na to odgovori in kakó?

Za srbske ranjence!

Centralni odbor „srbskega rudečega križa“ je nam izrekel zahvalo za malo pomoč, katero je bil naš slovenski odbor nabral in za srbske ranjence poslal ob zadnjem srbsko-turški vojski. Ob enem nas je odbor „srbskega rudečega križa“ naprosil tudi zdaj za srbske ranjence milodare mej Slovenci nabirati in srbskim bolnicam poslati.

Vsled tega je kranjska deželna vlada na našo vlogo od 29. januarja t. l. z odpisom od 31. januarja t. l. podpisanemu odboru dovolila, milodare nabirati in porabiti za srbske ranjence, kakor tudi za bolnice vseh narodov, ki se v rusko-turški vojski bojujejo.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Zatorej se obračamo do Slovencev s prošnjo, da po svoji zmožnosti, z malimi ali večjimi darovi v denarji, obleki, šarpiji itd. priteko trpečim slovanskim bratom na pomoč!

Podpisana odbornika sprejemata vsak najmanjši dar in ga bosta na njegov namen poslala.

V Ljubljani, 7. febr. 1878.
Vaso Petričič. J. N. Horak.*)

Pristavek uredništva: Administracija „Slovenskega Naroda“ tudi sprejema milodare in jih bode tema odbornikoma izročevala.

*) Uredništva slovenskih listov se prosijo ta oklic ponatisniti.

Domače stvari.

— (Umrl) je v Osjeku Slovenec, profesor Valentin Čičigaj, ki je tam 15 let služboval, obče priljubljen zaradi znanja in značaja.

— (Cesar) je podaril cerkvi v Železnih 300 gold. za opravo.

— (Konfiskaciji) zadnjega „Slovenca“ je bil povod uvodni članek: „Zopet tujci in meščani“ in pa nek dopis iz Mokronoga. Oba sta govorila o volitvah v trgovinsko in obrtniško zbornico.

— (Imenovanje.) Minister pravosodja je avskultanta dr. Janeza Pekolja imenoval za adjunkta pri sodnji v Pliberku.

— (Sokolovski večer) zadnjo sredo se ne more baš hvaliti, da bi bil vreden naslednik nekdanjih sijajnejših taci večerov. Trebalo bi kaj novega aranžirati.

— (Društvo „Edinost“ v Ajdovščini) napravi dne 10. februarja v svojih prostorih besedo, katere program je: 1. „Bratne zna“, šaloigra v enem dejanji. 2. Ples. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina k igri 20 kr., sedež 20 kr., vstopnina k plesu 50 kr.

Tujci.

6. februarja:

Pri Slovci: Skubic iz Gradca. — Ihme iz Hrastnika. — Kovačič iz Trebna. — Zupančič iz Litije. — Polak iz Dunaja. — Mlakar iz Dolenskega. — Kaušek iz Kamnika. — Kersevani iz Trsta. Pri Malici: Breitschnig iz Dunaja. — pl. Langer iz Poganc. — Fischer iz Dunaja. — grof Thurn iz Radovljice. — Princ iz Dunaja. — Urbancič iz Dvora. — pl. Gariboldi iz Dunaja.

Dunajska borza 7. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	70	„
Zlata renta	75	80	„
1860 drž. posojilo	112	50	„
Akcije narodne banke	808	—	„
Kreditne akcije	228	75	„
London	118	35	„
Napol.	9	44	„
C. kr. cekini	5	50	„
Srebro	103	70	„
Državne marke	58	25	„

Kdor želi kaj

Žaganja

kupiti, naj piše pod naslovom: Žaganje, poste restante v Borevnico (Franzdorf). Dobiti je lepega žaganja žakej, kateri 100 klg. moke drži, po 15 kr. (36—2)

Novošegnega, rokodelnega, konfekcijskega, suknenega in platnenega blaga zaloga

C. Wannischa,

v Ljubljani, na mestnem trgu št. 7, priporoča svoje velike sklade izdelkov, primernih za salone in plesne v pustnej dobi 1878. (9—11)

Dve kočiji, (42—19)

čisto novi, še prav malo rabljeni, na pol pokriti, se prav v ceno prodajeta. — Ponudbe sprejema administracija „Slov. Naroda“.

Kdo hče

mesečno po 100 gld. in več po strani zaslužiti si, zastopajoč imenitno hišo? — Ponudbe osob vseh stanov pošilja pod naslovom „Z 430“ ekspedicija za anonce G. L. Daube in dr., L. Singerstrasse 8, Wien. (18—9)

V „Narodne tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

sem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, in na jetrah; žlez, nadno, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato filo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabost in bledanje pri nosečih, ožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledice in prelajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz je mej 80.000 sprideval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spridevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpoložljiva na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spridevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsni in čutnjenih bolečin, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega trenjenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš odani

Gabriel Teschner.

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujsanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprevajenji, nespanji in hujsanju. St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plešastih puščah po pol funta 1 gold, 50 kr., 1 funt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Racuiton v puščah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld, 50 kr., 24 tas 2 gl. 4 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, 3Wakl-Ischegasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih karjih in specerijskih trgovcih; tudi razpoložljiva dujaška hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Šušar, J. Svoboda, lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Roca a J. Hirschu, v Zadru pri Androvicu. (166)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.